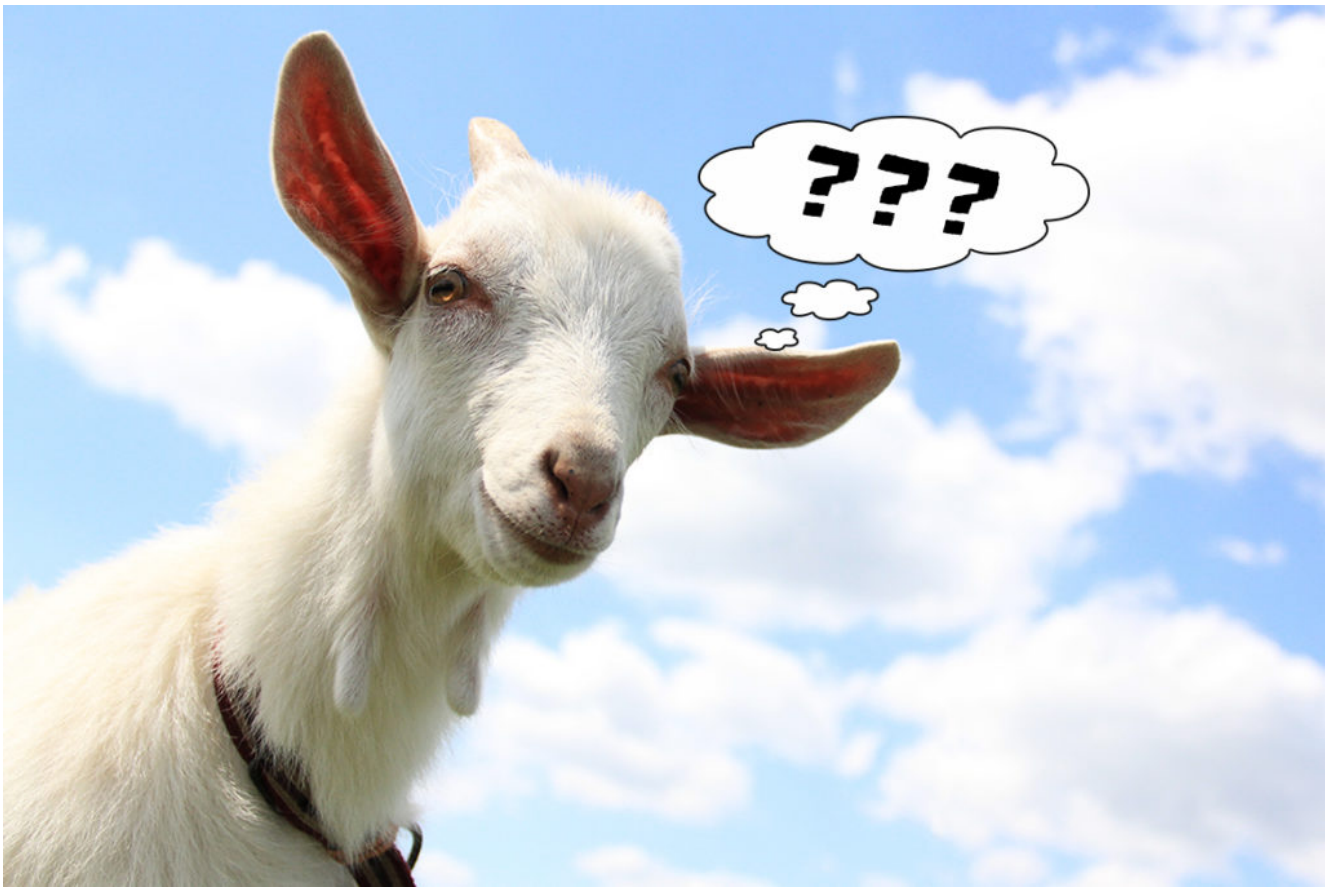

חד גדיא – למה כולם התערבו ?

מאת: חיים קרמר
מרץ 21, 2021

???

חד גדיא, אחד הלהיטים שאנחנו שרים בליל הסדר, סיפור על גדי אחד שחתול שני החליט לאכול אותו, ואז פרצה המהומה הגדולה. למה כולם התערבו?

בלי שום התגרות מצד הגדי, החתול אכל אותו. והחתול בוודאי ראוי לעונש. לכן בא הכלב להבטיח שהצדק ייעשה. איך? הוא נושך את החתול. הכל נראה טוב והגון. אבל אז רואים שהמקל מעניש את הכלב. למה? הרי הכלב עשה כדין שנקם את נקמת הגדי, לא?

התשובה היא: לא כן. למה? כי אף אחד לא ביקש מהכלב להתערב. הוא הדין באותה מידה גם לגבי המקל, האש, המים וכל המתערבים במקום שלא היו צריכים להתערב כלל. לכן, גם בהם נקמו (עיקרון זה תקף רק אחרי שבוצעה הפגיעה הראשונה. אם אכן, נוכחים בעת ביצוע תקיפה על הזולת או על רכושו, חייב האדם להתערב כדי למנוע את הביצוע). (חושן משפט שפ"ח, תכ"ה).

אולי גם זה יעניין אתכם :

הא לחמא – בואו לאכול מלחם החוויה . . . . !

מה נשתנה ? חמץ ומצה ?

עשר מכות מצרים . . – מה הן אומרות . . ?

גביע השלום של אליהו הנביא . . . . . .

מה שלומדים מ "חד גדיא " שאת עשיית הצדק יש להשאיר בידי הקב ה". הן מנקודת ראות אישית והן מנקודת ראות כללית , המסר ברור – ממש כפי שהוא קשה ליישום . אנחנו לא מסוגלים להגדיר אמת מוחלטת מהי , שהרי את הכל אנחנו רואים מנקודת הראות הסובייקטיבית שלנו . מסיבה זו , בחיינו היומיומיים יש להיזהר בכל הנוגע לשיפוטנו האישי . לכן יש לדון כל אחד לכף זכות , תוך שאנו מתמקדים בנקודות הזכות שלו (ליקוטי מוהרן "ן רפ"ב).

נכון , ייתכן שהוא פשע או חטא – ואת שתי הפעולות הרי אין לשפוט אלא כפי שהן באמת . אולם , את האיש עצמו יש לדון לכף זכות . האם המניע או הכוח שאילץ אותו להגיע לכך באמת ברורים לנו ? ואפילו ניח שכן , זה ברור לנו , האם יש בעובדה זו לספק לנו את החכמה , את הזכות , לגזור דין ולעשות צדק לבדנו ? (ראו אזמרה !)

> את הכל אנחנו רואים מנקודת הראות הסובייקטיבית שלנו . מסיבה זו ,
> בחיינו היומיומיים יש להיזהר בכל הנוגע לשיפוטנו האישי ועלינו
> לדון כל אחד לכף זכות תוך התמקדות בנקודות הטובות שלו !

הוא הדין גם מנקודת ראות רחבה וכללית . דברים רבים קרו לנו בעבר , במהלך תולדות עמנו , בהיסטוריה של האנושות , שלנו אין כל הסבר משביע רצון לגביהם , אסונות וסבל שאין ביכולתנו להצדיק או להבין כמשפט-צדק . "חד גדיא " מזכיר לנו שאל לנו לפקפק במשפטו של אלוקים או בעשיית הצדק מצידו . אפילו אם אין ביכולתנו להבין כיצד או מדוע , עלינו לקבל ולהאמין באמת שהקב ה" צודק תמיד .

לכן שרים "חד גדיא " בליל הסדר . המאורעות הקשורים לפסח – הגאולה מהשעבוד והיציאה ממצרים – היו היישום האלוקי של הצדק האלוקי בעולם . הייתה זו ידו , ולא ידנו , שהעניש את המצרים . אפילו כך , התגלות הצדק האלוקי הייתה חלקית בלבד . ההתגלות של פסח הייתה רק



התחלה, רק טעם , של הצדק המוחלט . תולדות עם ישראל , וחייו של כל יהודי כפרט , הם ההוכחה שתפישת הצדק שלנו אינה שלמה עדיין . ואנחנו שוב בגלות . אבל, בסופו של דבר , יראה לנו הקב"ה שהצדק האלוקי הוא השולט באמת בעולם , הוא ישחט את מלאך המוות . הוא יביא את המשיח . ואז , רק אז , נוכל להבין את הצדק שבכל המאורעות שאירעו מאז ראשית העולם (ליקוטי הלכות , ראש חודש ו).

שימש לכות במצרים . אבל אז יצרו את עגל הזהב (האש), ושוב גרמו לדיכויה של מלכות הקדושה . אולם , כאשר קיבלו את התורה (המים), שוב התעלתה מלכות הקדושה (הרי העגל נעשה קודם לרדתו של משה מהר סיני ובידו הלוחות).

מידת ההצלחה של עשיו נמדדת תמיד בשיעור הזנחת התורה השוררת בעת נתונה כלשהי . בעצם, הזנחה זו היא המרירות שבגלות . בסופו של דבר , יתגבר השוחט (משיח בן יוסף) על עשיו . אבל, מלאך המוות יבוא וימית משיח זה (כדברי חז"ל, סוכה נב עא , משיח בן יוסף ימות). אך בסופו של התהליך , יבוא הקב"ה בכבודו ובעצמו ויעשה צדק אמיתי . הוא ישחט את מלאך המוות ויתקן את העולם מן היסוד – במהרה בימינו , אמן .

תשאירואתעשיית

הצדק לבורא עולם , זה מה שלמד אותנו אותו גדי אחד ...

חד גדיא – מהדמויות האלגוריות שבשיר הזה , אפשר לראות באש , בשור ובמלאך המות רמזים לארבע הגלויות אשר לתוכן הושלך העם היהודי . כשרואים את הכל באור זה , מייצג המקל את מלכות יהודה כמו שנאמר : "ויצא חטר מגזע ישי " (ישעיה יא , א).

האש ששרפה את המטה רומזת לגלות הראשונה , לנבוכדנאצר ולמלכות בבל . הרי אז נחרב בית מקדשנו באש , ונבוכדנאצר השליך את חנניה , מישאל ועזריה אל תוך תנור לוהט . גלותם השנייה של היהודים באה מיד אחר הראשונה , כאשר את הבבלים החליפו פרס ומדי , שגם הם מיוצגים ב "חד גדיא " על ידי האש . אולם , במשך הגלויות הללו , ניצלו היהודים הודות למאמצי הצדיקים שגלו לבבל בתקופת מלכות יכניה (גיטין פח ע"א). מאוחר יותר , תחת שלטון פרסי , אחד הצדיקים הללו – מרדכי – הציל את היהודים ממזימות הרשע של המן (שם). בסופו של דבר , בא הספר ותלמיד החכם עזרא – אדם אשר יש המשווים את גדולתו לגדולת משה רבינו – הושיב את הגולים לארץ הקודש (סנהדרין כא ע"ב).

אולם אז בא השור "ושתה" את המים . יש כאן רמז לאלכסנדר מוקדון הגדול ולגלות יוון . על אלכסנדר הגדול נאמר שקולו שאג כפר (יוסיפון), בעוד שהוא דיכא את ממלכת היהודים . תחת עול היוונים נאסר על היהודים ללמוד תורה – מ"שתיית המים". פורסמה גזירת המרת דת: "כתבו על קרני השור שאין לכם חלק באלוקי אבותיכם"! (על פי בראשית רבה מד , כ). אז בא השוחט (ראו בבא קמא נה ע"ב) – החשמונאים – השוחטים – התעמתו בקרב עם היוונים ויכלו להם .

ואז בא מלאך המוות ושחט את השוחט . מלאך זה הוא אדום (רומא), מחולל הגלות הנוכחית והאחרונה שלנו . כראוי לו , מתואר מלך המוות כ"תהום". בכל מהלך שלטונו , רצח אדום ללא רחמים מיליוני יהודים , החל בהחרבת בית המקדש השני ועד עצם היום הזה . אכן , גלות אחרונה זו נראית כתהום , עמוקה ללא קרקעית .

ובכל זאת , יש ללמוד מ "חד גדיא " שהתקווה אי בת אל -מוות . יבוא יום , כאשר ישחט הקב"ה את מלאכו של עשיו , אדום , מלאך המוות , וכן את כל האומות שקמו נגדנו . אמן , סלה ! (נחת השולחן).

(המאמר מבוסס על דברי המחבר מתוך הגדה של פסח – עם פירוש מתורתו של רבי נחמן מברסלב).

רוצים ליהנות מעוד מאמרים בנושא פסח ? היכנסו לקישור הזה ותיהנו !